

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3210/2020. (VI. 19.) AB HATÁROZATA

bírói döntés megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Czine Ágnes, dr. Juhász Imre, dr. Szívós Mária és dr. Varga Zs. András* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Dienes-Oehm Egon* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Kúria Pfv.IV.21.077/2017/9. számú ítélete alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.
2. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.936/2016/3/II. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] Az indítványozó jogi képviselővel (Bass és Tasnádi Ügyvédi Iroda, dr. Bass László ügyvéd) eljárva, a Fővárosi Törvényszék útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a Kúria Pfv.IV.21.077/2017/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése és a VI. cikk (1) bekezdése sérelmére állítva.
- [3] A jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárásban megállapított tényállás szerint egy internetes honlap (a továbbiakban: alperes) meghatározott időpontokban közzétett cikkei, valamint a szintén az alperes által üzemeltetett internetes oldalon tárolt egyik televíziós csatorna által sugárzott híradó meghatározott adásai, amelyeket az adott hírportálon tároltak, az indítványozó hozzájárulása nélkül hozták nyilvánosságra az indítványozó nevét, korábbi munkahelyeinek megnevezését, élettársi kapcsolatának tényét és élettársának nevét, valamint élettársa családi kapcsolatait, ezen keresztül az indítványozó tágabb értelemben vett családjával kapcsolatos adatokat. Az indítványozó személyiségi jogsértése miatt pert indított a hírportált üzemeltető alperes ellen, mert nézete szerint a fenti közlésekkel megsértette a magánélethez és a személyes adatok védelméhez fűződő személyiségi jogát. Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék a 68.P.24.319/2015/7. számú ítéletével a keresetet elutasította. Az indítványozó fellebbezése folytán a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.936/2016/3/II. számú ítéletében a per főtárgya tekintetében az elsőfokú ítéletet helyben hagyta, ugyanakkor az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta és megállapította: az alperes azzal, hogy az általa üzemeltetett internetes oldalon a felperes által kifogásolt napon közzétett cikkében, valamint ugyanezen a honlapon tárolt televízió meghatározott időpontban sugárzott híradó archív adásaiban a felperes nevét közzétette, megsértette a felperes személyes adatok védelméhez fűződő személyiségi jogát. Továbbá eltiltotta az alperest a további jogsértéstől.
- [4] A jogerős ítélet ellen az indítványozó felperes és az alperes is felülvizsgálati kérelemmel élt. A felperes felülvizsgálati kérelmét a Kúria Pfv.IV.21.077/2017/6. számú végzésével a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 273. § (1) bekezdése alapján a kérelem hiányosságai (a megsértett jogszabályhelyek megjelölésének elmulasztása) miatt hivatalból elutasította. Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet részbeni (felülvizsgálattal érintett részében történő) hatályon kívül helyezését és a keresetet teljes egészében elutasító elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.
- [5] A Kúria az alperes felülvizsgálati kérelmét megalapozottnak találta, ezért a jogerős ítéletet az alperest marasztaló részében részben hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta. A kúriai ítélet indokolásában hangsúlyozta, hogy a jogerős határozatot csakis a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem korlátai között vizsgálhatja felül, ami az adott ügyben a felperes felülvizsgálati kérelmének

hivatalból történt elutasítása miatt azt jelentette, hogy csak az alperes hatályosnak minősített felülvizsgálati kérelmét bírálhatta el. Azaz a konkrét felülvizsgálati eljárásban a Kúria kizárólag azt vizsgálhatta, hogy a felperes nevének a felperes hozzájárulása nélküli közzététele a 2017., a tényállás alapján valójában a 2015. április 15-ei híradásokban jogszabályt sértett-e vagy sem, illetve sértette-e a felperes személyes adatok védelméhez, illetve a magánélet védelméhez fűződő személyiségi jogát.

- [6] A kúriai ítélet egyrészt megerősítette az első- és a másodfokú ítéletet abban, hogy az ún. Quaestor-ügy és annak eseményei kiemelt közérdeklődésre számot tartó ügynek minősülnek. A felperes neve az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 3. § (2) pontja alapján személyes adat. A kúriai ítélet kiemelte: a bíróságoknak abban kellett dönteniük, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jog, a sajtószabadság, az előadott ügyről való tájékoztatás elsőbbséget élvez-e a felperes személyes adatainak védelméhez képest. A kúriai döntés hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság mérlegelése volt helytálló, a rendkívüli mértékű közérdeklődés, a közügy tárgyi súlya, a tudósítás hitelessége a közvélemény tájékoztatását helyezi előtérbe a felperes személyes adatainak védelméhez képest. Ezért a kúriai ítélet a jogerős ítéletet részben hatályon kívül helyezte, és a felperes keresetét teljes egészében elutasító elsőfokú ítéletet helyben hagyta.
- [7] Az indítványozó ezt követően 2018. szeptember 26-án benyújtott, az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában kérte a Kúria Pfv. IV.21.077/2017/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [8] Az indítványozó érvelése szerint a kúriai ítélet azért sérti az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdését, illetve az I. cikk (3) bekezdésében foglaltakat, mert a nevének, családi kapcsolatainak, magánéleti, munkahelyi adatainak engedélye nélküli nyilvánosságra hozatala indokolatlan és szükségtelen, azaz önkényes volt, amelyet a kúriai ítélet nem észlelt, illetve tévesen értékelt (szemben a hazai és a nemzetközi gyakorlattal).
- [9] Az indítvány kifejtette, hogy az első- és a másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az indítványozó nem közszereplő, az ún. Quaestor-ügy közérdeklődésre számot tartó eseménysorozat, továbbá azt is, hogy a nyilvánosságra hozott adatok, úgymint az indítványozó neve, családi kapcsolatai, szerelmi viszonyának ténye és párjának neve az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerinti „védett” magánélet részét képezik. Továbbá az eljáró bíróságok helytállóan fogalmazták meg a releváns jogkérdést is: figyelemmel arra, hogy az indítványozó nem közszereplő, az egyébként szűk körben korlátozható alapjogok konfliktusa esetén melyik alapjog élvez elsőbbséget, a sajtószabadság, a véleménynyilvánítás joga, avagy a magánélet védelme.
- [10] Az indítvány – a magánélet sértetlenségéhez fűződő jog alkotmányos tartalmára vonatkozó, továbbá a sajtó szabadsága és a magánélet, a jó hírnév és emberi méltóság védelme közötti kollíziót vizsgáló releváns alkotmánybírói gyakorlat [többek között a 32/2013. (XI. 22.) AB határozat, valamint a 11/2014. (IV. 4.) AB határozat lényegi tartalmának] ismertetését követően – hivatkozott az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvénnyel a magyar jogrendszer részévé tett Európai Emberi Jogi Egyezmény (továbbiakban: Egyezmény) 8. cikk 1. pontjára, továbbá a 10. cikk 1. és 2. pontjaira, valamint az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) ezzel összefüggő joggyakorlatára.
- [11] Az indítvány hangsúlyozta, hogy a jogerős ítélet nem foglalt állást az adott ügyben abban a kérdésben, hogy szükséges volt-e a közvélemény tájékoztatása során felfedni és nyilvánosságra hozni az indítványozó legbelsőbb magánéleti vonatkozásait. Továbbá a jogerős döntés abban sem foglalt állást, hogy a magánélet ilyen mértékű feltárásával okozott sérelem arányos volt-e az okozott hátrányokhoz képest, megsértve ezzel az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglaltakat. A jogerős döntés annak ellenére nem tért ki erre, hogy az EJEB a 8. cikk sérelmével összefüggésben kidolgozta azokat a szempontokat, amelyeket a tagállami bíróságoknak figyelembe kell venniük olyan esetben, amikor a közérdeklődésre számot tartó ügyekben az érintett magánéleti vonatkozásainak védelme és a véleménynyilvánítás szabadsága ütközik egymással {EJEB *Couderc és Hachette Filipacchi Associés kontra Franciaország* ügy [GC] (40454/07), 2015. november 10., 99. bekezdés}. Kiemelte továbbá, hogy – nézete szerint – a kúriai ítéletnek állást kellett volna foglalnia az indítványozó magánéletére, élettársának beazonosítására, családi kapcsolataira vonatkozó közlésekre nézve a szükségesség-arányosság kérdésében, nevezetesen: szükséges volt-e és milyen indokok alapján az adott ügyben a közlemény tájékoztatása során felfedni és nyilvánosságra hozni az indítványozó legbelsőbb magánéleti vonatkozásait. Nem foglalt továbbá állást abban a kérdésben, hogy a magánélet ilyen mértékű feltárásával okozott sérelem arányos volt-e a magánéleti adatok közreadásával okozott nyilvánvaló hátrányhoz képest.
- [12] Érvelése szerint a Kúria nem vette figyelembe, hogy ő nem részese az ítélet által hivatkozott közügynek, továbbá semmilyen módon nem érintett az ún. Quaestor-ügyben, büntetőeljárás nem indult ellene, de még tanúként

sem hallgatták meg ezzel összefüggésben. Valamint személyes kapcsolatainak a ténye önmagában nem képez közérdeklődésre számot tartó körülményt. Míg a sajtó által feltárt kapcsolat nem közvetlen, hanem pusztán virtuális, látszólag létező kapcsolat a fenti személyek közös ismeretségének köszönhetően. Az alperes nem tárt fel olyan körülményt, illetve nem adott elő olyan tényeket, amelyek kötelezettségszegésre utaltak volna a nyomozhatóság vagy az ügyészi szervezet részéről. Az alperes híradása pusztán az indítványozó és a legfőbb ügyész családtagja közötti magánélet tényét tárta fel, ám nem állított egyetlen olyan többletkörülményt, amely ezt a magánéleti kapcsolatot közérdeklődésre számot tartó körülményként alapozta volna meg. Hivatkozott még az EJB azon döntéseire, amelyek a sajtó munkatársait, amennyiben közéleti vonatkozású ügyeket tárnak a nyilvánosság elé, – az Egyezmény 10. cikkének védelme alatt is – felelős és precíz tájékoztatásra kötelezi. Megemlítette továbbá az EJB *Fressoz és Roire kontra Franciaország* (29183/95), 1999. január 21. ügyet, amely az Egyezmény 8. cikke által védett magánéleti családi adatokkal összefüggésben hangsúlyozta, hogy az újságíróknak különös óvatosságot, illetve megfontoltságot kell tanúsítaniuk az általuk nyilvánosságra hozott információk lehetséges hatásait illetően. Ezt a körültekintést azonban a megjelent cikkekkkel összefüggésben a konkrét ügyben a sajtó munkatársai, illetve az alperes elmulasztotta alkalmazni, illetve figyelmen kívül hagyta.

- [13] Az indítványozó hangsúlyozta, hogy az adott cikk tartalma semmivel sem járult hozzá a Quaestor-ügy körülményeinek a tisztázásához, továbbá arra nézve sem teljes körű magyarázatot, sem hasznos információ adalékot az ügy lényegi kérdései tekintetében az átlagolvasó számára nem adott, de még az üggyel kapcsolatos közvélekedés alakulásához sem járult hozzá, ugyanis semmilyen következtetést nem vont le a feltárt körülményekből.
- [14] Az indítványozó érvelése szerint közügyben, illetve közérdeklődésre számot tartó ügyben is megvalósulhat a magánéletbe való beavatkozás önkényessége. Mégpedig úgy, hogy a sérelmezett közlés anélkül adja közre nem közszereplő magánszemély igazán érzékeny, különleges adatait, nyilvánvalóan a magánélet szférájába tartozó információkat, hogy az a közügy megvitatása szempontjából szükséges, illetve az okozott sérelem a megvitatásra szánt közérdekkel arányos volna. Mindezekre tekintettel az indítványozó nézete szerint a gondosan mérlegelt körülmények nem indokolták, hogy nevét, élettársi kapcsolatát, valamint személyisége egyéb azonosítható jegyeit, magánéleti vonatkozásait az alperes felismerhető módon nyilvánosságra hozza, a jogerős döntés ezzel sérti az indítványozó magánélet védelméhez fűződő alkotmányos jogait.

II.

- [15] Az Alaptörvénynek az indítvánnyal érintett rendelkezései:

„I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

„VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.

(2) Az állam jogi védelemben részesíti az otthon nyugalalmát.

(3) Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez.

(4) A személyes adatok védelméhez és a közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesülését sarkalatos törvénnyel létrehozott, független hatóság ellenőrzi.”

„IX. cikk (1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.

[...]

(4) A véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére.”

„24. cikk (2) Az Alkotmánybíróság

[...]

d) alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját;”

„28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

III.

- [16] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt dönteni kell annak befogadásáról. Az Alkotmánybíróság ezért mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságára megállapított kritériumoknak.
- [17] A panasz akkor befogadható, ha az megfelel a törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek, különösen az Abtv. 26–27. §-aiban és 29–31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezeken kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak.
- [18] Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani, mégpedig az Abtv. 53. § (2) bekezdésének megfelelően az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. A Kúria Pfv.IV.21.077/2017/9. számú ítéletét 2018. szeptember 5-én kézbesítették a felperesnek. Az elsőfokú bíróság közlése szerint az indítványozó az alkotmányjogi panaszát 2018. szeptember 26-án, tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül nyújtotta be az elsőfokú bíróságnak, elektronikus úton.
- [19] Az alkotmányjogi panasz tartalmazza az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt kötelező indítványi elemeket. Az indítványozó
- megjelölte az Abtv. 27. §-át, amely megalapozza az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására;
 - megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést (a Kúria Pfv.IV.21.077/2017/9. számú ítéletét);
 - megjelölte az Alaptörvényben biztosított jog [VI. cikk (1) bekezdése; I. cikk (3) bekezdése] sérelmét;
 - megjelölte az Alaptörvényben biztosított, magánélet védelméhez fűződő joga sérelmének lényegét, e vonatkozásban előadta a bírói döntés alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtését;
 - kifejezett kérelmet terjesztett elő a támadott ítélet megsemmisítésére.
- [20] Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségét kimerítette. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a és az 51. § (1) bekezdése szerint jogosultnak tekinthető, nyilvánvalóan érintett, mivel a támadott bírói ítéletben peres félként szerepel. A támadott kúriai ítélet az ügy érdemében hozott döntésnek minősül.
- [21] Az Alkotmánybíróság az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről szóló 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalásának (a továbbiakban: Tü. állásfoglalás) – az Ügyrend 32. § (2) és (4) bekezdésére vonatkozó – I.5. pontja értelmében: „Az alkotmányjogi panasz alapján lefolytatott alkotmányossági felülvizsgálat keretében a Kúria döntésén keresztül a – korábban alkotmányjogi panasszal megtámadott, de a felülvizsgálati eljárás miatt érdemben nem vizsgált – jogerős döntés – a korábbi alkotmányjogi panaszba foglalt kérelemnek megfelelően – akkor is felülvizsgálható, ha az indítványozó korábban felülvizsgálati (vagy csatlakozó felülvizsgálati) kérelmet nyújtott be, de azt a Kúria érdemi vizsgálat nélkül visszautasította.” A Tü. állásfoglalás II.1. pontja értelmében az állásfoglalást a közzétételkor folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell. Mindezekre tekintettel – a korábbi alkotmánybírósági gyakorlattól eltérően – az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt teljes terjedelmében érdemben vizsgálta.
- [22] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [23] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítvány alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel abban a tekintetben, hogy az indítvány által kifogásolt ítéletek, az indítványozó magánszférájához való jogának és a sajtó véleménynyilvánítási jogának a kollíziója során helyes érdekmérlegeléssel jutottak-e arra az eredményre, hogy közérdeklődésre számot tartó ügygel összefüggésben egyrészt az indítványozó neve, továbbá korábbi munkahelye és családi kapcsolatai hozzájárulása nélküli közzétételére vonatkozóan a kúriai ítélet (a felperest tényállítás tűrésére kötelezte a nevére), és a jogerős másodfokú ítélet (a volt munkahelyére és családi kapcsolataira vonatkozóan) tényállítás tűrésére kötelezte.
- [24] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt befogadta.

IV.

- [25] Az alkotmányjogi panasz részben megalapozott.
- [26] 1. Az Alkotmánybíróság – következetes gyakorlata szerint – a bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz alapján „a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes.” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]}
- [27] Ugyanakkor az Alkotmánybíróság határozataiban ezzel összefüggésben azt is kiemelte, hogy nem vonhatja el az ítélező bíróságok hatáskörét az előttük fekvő tényállás elemeinek átfogó mérlegelésére, csupán a mérlegelés alapjául szolgáló jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját, illetve a mérlegelés alkotmányossági szempontjainak a megtartását vizsgálhatja felül.
- [28] Az Alkotmánybíróság arra is számos határozatában rámutatott, hogy az államnak az alapvető jogok védelmére vonatkozóan tevőleges védelmi kötelezettsége áll fenn [Alaptörvény I. cikk (1) bekezdés]. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság vonatkozó határozataiban arra nézve, amikor az alapjogi konfliktus a jogalanyok egymás közötti jogviszonyában akként merül fel, hogy az egyik magánszemély alapjogát a másik személy alapjoga veszélyezteti (konkuráló/versengő alapjogok), az állam tevőleges védelmi kötelezettségére nézve annak közvetítő, kiegyenlítő szerepét hangsúlyozta {13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [50]; 14/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [65]}.
- [29] Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése, vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Ezzel összefüggésben a 3/2015. (II. 2.) AB határozat hangsúlyozta, bár az alapjog-korlátozásnak ezen tesztje mindenekelőtt a jogalkotót kötelezi, hatáskörükhöz igazodva a jogalkalmazókat is köti. E cikkből ugyanis (az Alaptörvény 28. cikkére is tekintettel) „a bíróságoknak az a kötelezettsége adódik, hogy ha olyan jogszabályt értelmeznek, amely valamely alapjog gyakorlását korlátozza, akkor a jogszabály engedte értelmezési mozgástér keretein belül az érintett alapjog korlátozását kizárólag a szükséges és arányos mértékű beavatkozás szintjére szorítsák” (Indokolás [21]).
- [30] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság jelen alkotmányjogi panasz eljárásában arra kereste a választ, hogy sértik-e az indítványozó magán- és családi életének tiszteletben tartásához, valamint személyes adatai védelméhez való jogát az alkotmányjogi panasszal kifogásolt bírói döntések azzal, hogy az indítványozót a neve, munkahelye és családi kapcsolatai vonatkozásában a sajtó véleménynyilvánítási jogára tekintettel tényállítás túrására kötelezték.
- [31] 2. Az Alkotmánybíróság ehhez áttekintette a véleménynyilvánítással kapcsolatos gyakorlatát, különös tekintettel a közügyek szabad vitájának megítélését illetően.
- [32] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépését követően több határozatában foglalkozott a szólásszabadság kérdésével és határaival, továbbá annak az emberi méltósághoz való joggal való viszonyával [erre nézve lásd a 7/2014. (III. 7.) AB határozatot, a továbbiakban: Abh.]. Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint a véleménynyilvánítás szabadsága kiemelten védett alkotmányos érték. A véleménynyilvánításhoz való jog kitüntetett helyet foglal el az Alaptörvény alapjogi rendjében is: a személyek szabad önkifejezése és a demokratikus közvélemény kötetlen formálódása az alkotmányos rend egyik lényegi eleme és értelme. Az Alkotmánybíróság felfogásában a közügyekkel összefüggő vélemény kinyilvánításának szabadsága a szólás- és sajtószabadság legbensőbb védelmi köréhez tartozik. Ugyanakkor rögzítette: a közéleti véleménynyilvánítás fontosságának hangsúlyozása nem jár azzal, hogy más típusú szólásokra ne vonatkoznának azok a megfontolások, amelyeket az Alkotmánybíróság a véleménysszabadság kitüntetett alapjogi helyzetével összefüggésben kifejtett, de azt eredményezi, hogy a politikai és egyéb közügyeket érintő beszéd korlátozásánál ezeket a megfontolásokat különösen nagy szigorral kell érvényre juttatni (Abh., Indokolás [39], [45]–[46]).
- [33] Az Alkotmánybíróság e határozatában megerősítette azon – a 36/1994. (VI. 24.) AB határozata óta követett – gyakorlatát, miszerint a közügyek megvitatása körében elhangzó véleménynyilvánítás és a rá vonatkozó védelem fókuszában elsődlegesen nem a szólással érintett személyek státusza áll, hanem az, hogy a megszólaló

valamely társadalmi, politikai kérdésben fejtette ki nézeteit. Eszerint a közéleti véleménynyilvánításra vonatkozó alkotmányos szempontok ugyanis egyfelől a közhatalom gyakorlóit vagy a hivatásszerűen közszereplést vállalókat érintő vélemények körénél tágabb körben lehetnek irányadók, ugyanakkor a közéleti szereplőket érintő bármely, – így a közügyekkel semmilyen kapcsolatban nem álló – közlés nem ítélt meg ezen szempontok alapján (Abh., Indokolás [47]).

- [34] Azaz, ahogy azt az Alkotmánybíróság fent idézett határozatában és azóta már többször kifejtette, a közügyekre vonatkozó szólások mindegyike fokozott védelmet élvez, korlátozva az általa érintettek személyiségi jogainak védelmét, lévén a közügyek vitatása – a konkrét társadalmi vita erejéig – annál szélesebb személyi kört érinthet (Abh., Indokolás [57]).
- [35] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor több esetben vizsgálta a szólásszabadság korlátozhatóságának határait, melyvel összefüggésben rámutatott, hogy a szólásszabadság természetesen a közügyek vitatása körében sem korlátlan. Egyrészt a „közhatalmat gyakorló személyeket és a közszereplő politikusokat is megilleti a személyiségvédelem, ha az értékítélet a személyüket nem a közügyek vitatása körében, nem közéleti tevékenységükkel, hanem magán- vagy családi életükkel kapcsolatban érinti”. Másrészt meg kell hajolnia a szólásszabadságnak az emberi méltóság előtt akkor is, amikor a megfogalmazott vélemény nem pusztán nevesített személyiségi jogokat sért, hanem – az érintett személy ember mivoltának semmibevevélével – az emberi méltóság korlátozhatatlan aspektusába ütközik (Abh., Indokolás [61]–[62]).
- [36] 3. Az Alkotmánybíróságnak – a fentiekkel összefüggésben – már arra is többször kiterjedt a vizsgálata, hogy a véleménynyilvánítás szabadságába tartozó közéleti vitákban érintett személyek alapjogainak védelmét mikor és milyen feltételekkel lehet korlátozni, meddig terjed(het) egy közéleti vitában az érintett személy tűrés kötelezettsége, továbbá a véleménynyilvánítási joga és az érintett személy alapjogának kollíziója esetén az alapjogok prioritása miként határozható meg {erre nézve elsőként lásd: a 30/1992. (V. 26.) AB határozatot, ABH 1992, 167, 170; összefoglalóan: Abh., Indokolás [39]–[57]}. Eszerint – alapul véve az Abh.-ben foglalt megállapításokat – az bír meghatározó jelentőséggel, hogy a véleményt kifejező közlés a közügyek megvitatása körében elhangzó véleménynyilvánítás legyen; a közügyek vitájával összefüggésben megállapítható legyen az adott személy érintettsége {„[a] közéleti véleménynyilvánításra vonatkozó alkotmányos szempontok [...] egyfelől tágabb körben lehetnek irányadók, mint a közhatalom gyakorlóit vagy a hivatásszerűen közszereplést vállalókat érintők köre, másfelől viszont nem állítható, hogy a közéleti szereplőket érintő bármely – köztük a közügyekkel semmilyen kapcsolatban nem álló – közlést e szempontok szerint kell megítélni” (Abh., Indokolás [47])}. Alapvető szempont továbbá, hogy a nyilvános közlés értékítéletet vagy tényállítást tartalmaz-e (Indokolás [49]); valamint a nyilvános közlés sérti-e az érintett személy alapjogait (emberi méltóságát, jóhírnevét stb.) (Abh., Indokolás [57]–[59]).
- [37] Az Alkotmánybíróság a közügyek vitatásával összefüggésben már azt is kiemelte, – erre nézve lásd az Abh. indokolása [57] bekezdésének megállapításait –, hogy az az adott esetben érinthet a közszereplőknél szélesebb személyi kört, továbbá nem kell ahhoz önkéntes, vagy *ad hoc* közszereplővé válni, hogy ezen érintettség megállapítható legyen.
- [38] Az Alkotmánybíróság fenti megállapításaira figyelemmel volt döntése kialakítása során.

V.

- [39] 1. Az Alkotmánybíróságnak jelen, az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszeljárással abból a szempontból kellett megvizsgálnia a kúriai és a jogerős másodfokú döntés alkotmányosságát, hogy azok az indítványozó (mint az adott peres eljárás felperese) magánélethez való (ezen belül a magán- és családi élet védelme, illetve a személyes adatok védelme) joga, valamint a sajtó véleménynyilvánítási joga kollíziója során helyes mérlegeléssel jutottak-e arra az eredményre, amikor mérlegelésük során az utóbbit helyezték előtérbe, azzal, hogy az indítványozót a nevének, korábbi munkahelyének és családi kapcsolatainak a közzétételére vonatkozóan tényállítás tűrésére kötelezték.
- [40] 2. Az Alkotmánybíróság a kúriai és a jogerős ítélet alkotmányossági vizsgálata során az alábbiakat állapította meg. Egyrészt a kúriai ítélet – az első és a másodfokú ítélettel egyezően – az alkotmányos követelményekkel összhangban állapította meg az ún. Quaestor-ügy kiemelt jelentőségét. Az ugyanis, tekintettel a károsultak nagy számára, továbbá (a károsultak lakóhelyének) az egész országra kiterjedő voltára, valamint a károsodás

mértékének nagyságrendjére nézve rendkívüli horderejű ügynek minősül, amely ennek folytán kiemelt közérdeklődésre tart számot. Mindezek alapján az ún. Quaestor-ügyben és azzal összefüggésben a sajtó joga a közvélemény tájékoztatása. A Kúria ítéletében helyesen utalt továbbá arra, hogy a felperes neve személyes adat. Mint azt az első- és a másodfokú ítélet is kiemelte indokolásukban, az indítványozó mint felperes nem közszereplő, azonban kapcsolatba hozható a fentiekben említett kiemelt közérdeklődésre számot tartó ügygel.

- [41] 3. Az indítványozó a kifogásolt bírói döntések alaptörvény-ellenességét a magánszférájának sérelmére tekintettel állította.
- [42] Az Alaptörvény az egyén magánszférája védelmét tartalmazó VI. cikkének szövegét Magyarország Alaptörvényének hetedik módosítása 2018. június 29-i hatálybalépéssel megváltoztatta. Az Alaptörvény eredeti szövegezése szerint „(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. (2) Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez. (3) A személyes adatok védelméhez és a közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesülését sarkalatos törvénnyel létrehozott, független hatóság ellenőrzi.” Az Alaptörvény hetedik módosításának 4. cikke az Alaptörvény előzőekben idézett VI. cikke helyébe új tartalommal a következő rendelkezést léptette: „(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán-, és családi életének, valamint otthonának sérelmével. (2) Az állam jogi védelemben részesíti az otthon nyugalma. (3) Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez. (4) A személyes adatok védelméhez és a közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesülését sarkalatos törvénnyel létrehozott, független hatóság ellenőrzi.” Az Alaptörvény hetedik módosítása ezzel új szabályozási szintre emelte a magánszféra védelmét, a korábbi, a magánszféra nevesített, néhány elemének védelme helyett komplex, általános védelmet nyújtva, mely kiterjed az intimszférára, továbbá a tágabb értelemben vett magánszférára, az egyén családi életére, otthonára, kapcsolattartására. Emellett azzal, hogy a magánszférajogok és egyéb alapvető jogok kollíziója esetére rögzítette, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának és a gyülekezési jog gyakorlásának – figyelemmel az alapvető jogok korlátozhatóságának Alaptörvényben meghatározott általános kereteire és az Alkotmánybíróság gyakorlatára – többek között külső korlátja lehet mások magán- és családi életének, valamint otthonának tiszteletben tartásához való joga, a magánszférajogok ezen elemeit fokozott védelemben részesíti.
- [43] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hetedik módosítására figyelemmel legutóbb a 3167/2019. (VII. 10.) AB határozatában foglalkozott az Alaptörvény VI. cikkében foglalt alapjog tartalmával. A határozat megállapította, hogy az Alaptörvény a magánszféra védelméhez kapcsolódó jogok körében rendelkezik a magán- és családi élet, az otthon, a másokkal való kapcsolattartás és a jóhírnév tiszteletben tartásához, valamint a személyes adatok védelméhez való jogról (Indokolás [24]). Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése átfogóan védi a magánszférát, az Alkotmány 59. § (1) bekezdésével ellentétben külön nem nevesíti a magántitok védelméhez való jogot. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hetedik módosítását figyelembe véve megerősítette, miszerint „[a] magánszféra lényege tekintetében továbbra is fenntartható az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatából idézett – a magánélet (magánlakás, magántitok) fogalmának esszenciáját megfogalmazó, általános érvényű – megállapítás, miszerint »a magánszféra lényegi fogalmi eleme, hogy az érintett akarata ellenére mások oda ne hatolhassanak be, illetőleg be se tekinthessenek.« [36/2005. (X. 5.) AB határozat, ABH 2005, 390, 400]” [3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [88]; 3167/2019. (VII. 10.) AB határozat, Indokolás [24]].
- [44] Az Alkotmánybíróság szintén a 3167/2019. (VII. 10.) AB határozatában már az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében rögzített magánélet tiszteletben tartásához való és a VI. cikk (3) bekezdésben rögzített személyes adatok védelméhez való jog összefüggéseivel is foglalkozva, immár az Alaptörvény hetedik módosítására figyelemmel állapította meg az Alaptörvény VI. cikkére nézve, megerősítve a 11/2014. (IV. 4.) AB határozatban foglaltakat, nevezetesen: „A magán- és családi élet tiszteletben tartása, amely az Alaptörvény VI. cikke szerint alapjog, azt kívánja meg, hogy az állam ne avatkozzon az egyén intim szférájába. [...] A magán- és családi élet tiszteletben tartása az állami beavatkozás tilalmán kívül azt is jelenti, hogy a magánéletéről szóló információk csak az érintett hozzájárulásával (vagy törvény alapján) kerülhessenek nyilvánosságra, vagy jussanak az állam tudomására. [...] A magánélet védelmének része a személyes adatok védelméhez való jog, amelyet az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése tartalmaz, és amelyet az Alkotmánybíróság 15/1991. (IV. 13.) AB határozattól kezdve »információs önrendelkezési jogként« fogott fel [ABH 1991, 40, 44–57]. A »személyes adat« minden esetben az ember magán- és családi életéről szóló információ; így a jog lehetővé teszi az ember számára, hogy magán-

és személyes életéről szóló információkkal kizárólag maga rendelkezék: amiből következik, hogy korlátozása az alapjog-korlátozás feltételei szerint megengedett. Az önrendelkezés akkor lehetséges, ha minden ember maga dönti el, hogy saját magáról – magánéletéről (ami a saját élete) és családi életéről – milyen ismeretet oszt meg és kivel.” (Indokolás [26])

- [45] Ezen a felfogáson az Alaptörvény nem változtatott, mert az Alkotmányhoz hasonlóan tartalmazza „a személyes adatok védelme” fogalmát, amelyet kifejezetten alapjognak tekint [11/2014. (IV. 4.) AB határozat, Indokolás [55], erre nézve lásd még: 3171/2017. (VII. 14.) AB határozat, Indokolás [32]]. Az Alkotmánybíróság ezért jelen ügyben mindezeket szem előtt tartva megállapítja, hogy az Alaptörvény VI. cikke hetedik módosítása a magánszférájogok között különbséget tesz azzal, hogy a személyes adatok védelmét nem helyezte fokozott védelem alá, a kiemelt védelem a magánszféra jogán keresztül a magán-, és családi élet, valamint az otthon tiszteletben tartásához való jogot illeti meg, amely alapján a család, ezen belül a közeli hozzátartozók, így különösen a gyermekek fokozott védelem alatt állnak.
- [46] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a jelen eljárásban azt vizsgálta, hogy az indítvánnyal kifogásolt bírói döntések a magánszféra védelme és a sajtószabadság, illetve a véleménynyilvánítási jog kollíziójának feloldása során mindezen szempontokat helyesen mérlegelték-e, így a Kúria és az ítéltábla döntése az említett alapjogok közötti pozíciók megfelelő kiegyenlítésével került-e kialakításra.
- [47] 4. A kúriai döntés a jogerős ítéletnek az alperest marasztaló részét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét (értsd: a kereset teljes elutasítását) helyben hagyta. Az elsőfokú ítélet indokolásában kifejtette: pusztán a felperes magánéleti információinak nyilvánosságra hozatalára vonatkozó hozzájárulás hiánya nem eredményezi automatikusan a magánéletbe való beavatkozás önkényességét. Az elsőfokú ítélet indokolása szerint a magánéletbe való beavatkozás önkényessé ugyanis csak akkor válna, ha nincs olyan közérdek, ami indokolta tenné a magánéleti információk hozzájárulás nélküli nyilvánosságra hozatalát. Az adott perbeli esetben ez a közérdek, közérdeklődésre számot tartó esemény fennállt, nevezetesen jelentős súlyú bűncselekménnyel összefüggésben tudósított (az alperes), azaz nem volt szükségtelen a híradás, amikor a nevét mint a felperes magánéletének konkrét részletét nyilvánosságra hozta. A kúriai ítélet ebben a tekintetben – szemben a jogerős ítélet álláspontjával – megerősítette az elsőfokú bíróság ítéletében foglaltakat: ha a vizsgált ügy nagy közérdeklődésre tart számot, jelentős társadalmi vitát közvetít, akkor egyértelműen a véleménynyilvánítási szabadság kerül előtérbe az egyéni személyiségi jogokkal szemben.
- [48] Az Alkotmánybíróság jelen vizsgálata során megállapította, hogy a kúriai döntés – egyezően az első és a jogerős másodfokú ítélettel – nem az Alaptörvényt sértő módon állapította meg, hogy az adott ügyben a véleménynyilvánítási jog és a magánszféra konfliktusát kellett feloldani az alkotmányossági szempontok figyelembevételével.
- [49] 4.1. Az Alkotmánybíróság a kúriai döntésnek az indítványozó neve hozzájárulása nélküli közzétételére vonatkozó részével összefüggésben az alábbiakat állapította meg. Az alapjogok kollíziójának kiegyenlítése során a kúriai döntés alkotmányossági szempontból nem helytelenül jutott arra a következtetésre, hogy a közügy igen jelentős tárgyi súlya szükségessé teheti a közvélemény tájékoztatásának előtérbe helyezését abban az esetben is, ha az indítványozó (az adott ügy felperese) nem közszereplő, személyes adatai védelméhez képest.
- [50] Az Alkotmánybíróság vizsgálata során azt is megállapította, hogy a kúriai döntés a véleménynyilvánítás jogának védelme mint alkotmányos cél érdekében korlátozta az indítványozó magánszférájához való jogát. Ugyanakkor az arányosságot illetően a kúriai ítélet azt hangsúlyozta, hogy „a tudósítás hitelességéhez hozzátartozott adott esetben a név közlése is.”
- [51] Az Alkotmánybíróság több határozatában {erre nézve lásd: 13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [55]; 3057/2019. (III. 25.) AB határozat, Indokolás [24]} hangsúlyozta, hogy a magánfelek közti viták esetében az eljáró bíróságnak a konkuráló alapjogi pozíciók kiegyenlítésére kell törekednie, továbbá az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdéséből eredő védelem meghatározása a törvényhozó, annak konkretizálása azonban a jogalkalmazó feladata. A védelmi kötelezettség teljesítése során a törvényhozó mellett a jogalkalmazónak figyelembe kell vennie azt, hogy egyik alapjog lényeges tartalma sem korlátozható, másrészt pedig a törvényhozó mellett a jogalkalmazónak is arra kell törekednie, hogy a konkuráló alapjogi pozíciók az arányosság elvének megfelelően kíméletes kiegyenlítésre, méltányos egyensúlyba kerüljenek (*fair balance, schonender Ausgleich*). Ezek tekintetében az Alkotmánybíróság továbbra is kontrollt gyakorol.

- [52] A fenti alkotmányossági szempontok alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a véleménynyilvánítás joga más, az indítványozó magánszféráját kímélő, illetve annak védelmét kielégítően biztosító, azt nem sértő módon, például a név nélküli (anonimitással) történő tudósítással is elérhető lett volna (figyelemmel különösen az indítványozó nem közszereplő voltára, illetve arra, hogy a közérdeklődésre számot tartó büntetőügyben nem indult eljárás ellene, az az indítványozót nem is érintette) amely az indítványozó magánszféráját nem, vagy csak kevésbé korlátozta volna. A kúriai döntés meghozatala során a fenti szempontokat nem mérlegelte, az alapjogok kíméletes kiegyenlítését ezáltal nem biztosította. Megjegyzi továbbá az Alkotmánybíróság, hogy helytelen a kúriai döntés azon arányosságra vonatkozó érvelése, amely szerint egy hír hitelessége, illetve annak megítélése önmagában egy adott személy nevének a nyilvánosságra hozatalával lenne megerősíthető. A hitelesség ugyanis csupán akként teszi arányossá a közlést, ha az ennél kevesebbel nem teljesíthető. Ugyanis, ha valaki például másként egyértelműen azonosítható (pl. a jelenlegi köztársasági elnök), úgy név nélkül is eleget tehet ennek. Míg a konkrét esetben (ellentétben az előző példával) az indítványozónak nem közszereplő volta miatt önmagában a konkrét neve, hanem családi és egykori munkahelyi kapcsolatai szolgálták a közérdeklődésre számot tartó ügyben hírértékkel.
- [53] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – egyezően a jogerős ítélettel – arra a következtetésre jutott, hogy az adott ügyben az indítványozó nevének hozzájárulása nélküli közzététele folytán – figyelemmel az indítványozó nem közszereplő voltára, továbbá arra, hogy a büntetőeljárás nem érintette, – a kúriai döntés sértette az indítványozó Alaptörvény VI. cikke szerinti magánszférájához való jogát, melyre figyelemmel az Alkotmánybíróság a kúriai döntés alaptörvény-ellenességét állapította meg és azt az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján megsemmisítette.
- [54] 4.2. Ezt követően az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz alapján (figyelemmel a Tü. állásfoglalás I.5. és II.1. pontjaiban foglaltakra) azt vizsgálta, hogy a jogerős (másodfokú) bírói döntés sérti-e az indítványozó Alaptörvény VI. cikke szerinti magánszférájához való jogát azzal, hogy a közérdeklődésre számot tartó, kiemelt jelentőségű büntetőüggyel kapcsolatban nyilvánosságra hozta a felperes korábbi munkahelyének nevét, valamint családi kapcsolatait.
- [55] A jogerős (másodfokú ítélet) megerősítette az elsőfokú bíróság álláspontját arra nézve, hogy [utalva az Abh.-ban, valamint a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatban foglaltakra] abban az esetben, ha a magánélet oltalma alá eső közlések tartalmának nyilvánosságra hozatalához közérdek fűződik, a magánélet védelme háttérbe szorul. A jogerős ítélet (a fenti határozatokban foglalt szempontok alapján elvégzett értékelés alapján) azt állapította meg, hogy az indítványozó mint felperes Tarsoly Csabával fennálló munkakapcsolata, valamint a legfőbb ügyészhez vezető magánéleti kötődése olyan, a tárgybeli közléshez mint a közérdeklődésre számot tartó ügghöz kapcsolódó személyes adat, amelyek nyilvánosságra hozatala az érintett közügy megvitatása érdekében nem tekinthető sem önkényes, sem indokolatlan közlésnek, az a véleménynyilvánítási jog magasabb szintű oltalmát élvezzi. Az elsőfokú ítélet indokolásában – melyet a jogerős bírói döntés megerősített – hangsúlyozta, hogy a kereset tárgyává tett írásokban az indítványozó mint felperes magánéletére vonatkozó információ kizárólag a fenti aspektusból jelent meg (azaz hogy a napvilágot látott élettársi kapcsolatban lévő személynek közvetlen hozzátartozója olyan személy volt, aki a közhatalmat gyakorló legfőbb ügyész, illetve közvetlen munkatársa olyan személy volt, aki a közérdeklődésre számot tartó közügynek az egyik legmeghatározóbb alakja). Utalt továbbá arra, hogy az alperes való tényeket közölt, melyet a felperes maga sem vitatott, a sajtóközlemények tényszerűen, diplomatikus stílusban és tartalmában megfelelően hozta nyilvánosságra ezen magánéleti információkat. Az indokolás hangsúlyozta továbbá, hogy önmagában a felperesi hozzájárulás hiánya nem teszi a magánéletbe való beavatkozást önkényessé. A beavatkozás (a hozzájárulás nélküli nyilvánosságra hozatal) ugyanis csak akkor válik azzá, ha nincs olyan közérdek, ami indokoltá teszi a magánéleti információk hozzájárulás nélküli nyilvánosságra hozatalát. A perbeli esetben ez a közérdek megvolt. Az alperes közérdeklődésre számot tartó, jelentős súlyú bűncselekménnyel összefüggésben tudósított, nem volt indokolatlan, önkényes, és szükségtelen a híradás, amikor az indítványozó mint felperes magánéletének egy konkrét, ugyanazon, mégpedig a közérdeklődésre számot tartó ügghöz fűződő kapcsolat létrehozására vonatkozó részletét nyilvánosságra hozta.
- [56] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény hetedik módosításával hatályba lépett, az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében megállapított magánszférájogok nemcsak komplex védelmet jelentenek az egyén számára, hanem adott esetben az egyén családi életére, otthonára, valamint kapcsolattartására nézve ez védelem fokozottan, kiemelten jelenik meg. Ilyen fokozott védelem a közszereplő mellett még inkább érvényesül a nem közszereplő közeli hozzátartozóival (kiemelten mind a közszereplők, mind a nem közszereplők

gyermekeivel) összefüggésben, különösen a véleménynyilvánítási jog és a gyülekezési jog gyakorlása esetén. Az Alaptörvény említett módosítása a fenti alapjogok esetleges kollíziója során a magánszférát mint „lehetséges” külső korlátot említi. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ezért a bíróságoknak mint jogalkalmazóknak esetről-esetre, a konkrét ügy összes körülményének gondos mérlegelésével kell megállapítaniuk azt, hogy a magánszféra, ezen belül a családi élet védelme méltányos egyensúlyba került-e a közérdeklődésre számot tartó ügy jelentőségével, hírértékével, avagy az adott hír olyan önálló információs értékkel bír-e, amely a közéleti vitát előmozdítja.

- [57] Az Alkotmánybíróság mindezekre figyelemmel azt állapította meg, hogy a jogerős másodfokú ítélet érdemrlegelése során az indítványozó családi kapcsolataira és korábbi munkahelyére vonatkozó tényállításokkal összefüggésben helyesen állapította meg a releváns alkotmányossági szempontokat és abból az Alaptörvény releváns rendelkezéseinek megfelelő következtetésre jutott, amikor megállapította, hogy a közérdeklődésre számot tartó jelentős súlyú bűncselekménnyel összefüggésben történt a tudósítás, amely az indítványozó mint felperes magánéletének egy konkrét, a közérdeklődésre számot tartó ügghöz kapcsolódó részletét hozta nyilvánosságra.
- [58] Az Alkotmánybíróság megerősíti, hogy a jogerős másodfokú döntés, amely az indítványozót a volt munkahelye és családi kapcsolatai vonatkozásában azért kötelezte tényállítás tőrésére, mert a kiemelt jelentőségű, közérdeklődésre számot tartó, jelentős súlyú bűncselekménnyel összefüggésben, a sajtó tájékoztatási szabadságát helyezte előtérbe az indítványozó magánszférájának védelmével szemben a magánéletének egy konkrét releváns aspektusa szempontjából, a fent megjelölt érdekek megfelelő mérlegelésével biztosította az érintett alapjogok kíméletes kiegyenlítését. Ezért a kifogásolt bírói döntés nem sérti az Alaptörvény VI. cikkét, így az alkotmányjogi panaszt ebben a részében elutasította.
- [59] 5. Az Alkotmánybíróság a konkrét bírósági ügy kapcsán szükségesnek tartja kiemelni, hogy az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében foglalt, az egyén magán- és családi élete, otthona, kapcsolattartása kiemelt védelme folytán a közszereplők és nem közszereplők közeli hozzátartozói is különösen védendők. Ezért a bíróságoknak esetről-esetre, a konkrét ügy összes körülményének mérlegelésével kell a magánszféra és a véleménynyilvánítási jog megfelelő, kíméletes kiegyenlítésére törekedniük. Önmagában a köz kíváncsisága, pletykaéhsége nem alapozza meg egy kérdés közérdeklődésre számot tartó jellegét. Nem közszereplő magánszférájához való joga a véleménynyilvánítás joga érdekében alkotmányosan korlátozható lehet kiemelt közérdeklődésre számot tartó ügyben a nem közszereplő családi kapcsolatai vonatkozásában is, amennyiben a közvélemény tájékoztatása feltétlenül szükséges és a nyilvánosságra hozott adat a nem közszereplő magánéletének egy konkrét, kizárólag a közérdeklődésre számot tartó ügghöz kapcsolódó adekvát részlete. Ebben az esetben a bíróságoknak a mérlegelés során különösen figyelemmel kell lenniük védelmi kötelezettségükre. Ezeket a feltételeket a bíróságoknak eljárásuk során minden esetben vizsgálniuk kell ahhoz, hogy döntéseik az alkotmányosság kritériumának megfelelőjenek.

Budapest, 2020. május 26.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Zs. András
alkotmánybíró helyett

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [60] Egyetértek a rendelkező részben foglaltakkal, és az indokolás jelentős részével is. Az indokolás egyes részei tekintetében lényegesnek tartom a következő kiegészítéseket.
- [61] 1. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a véleménynyilvánítás szabadsága kiemelten védett alkotmányos érték. A szabad véleménynyilvánítás ugyanis a demokratikus közvélemény kialakításának és fenntartásának kiemelt garanciája, amely egyben a pluralizmuson alapuló társadalom nélkülözhetetlen forrása {Abh., Indokolás [39]; 30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167, 170–171}.
- [62] Az Alkotmánybíróság rámutatott arra is, hogy a vélemény szabadság fókuszában elsősorban a közügyek, nem pedig a közszereplők állnak, ezért a közügyekre vonatkozó szólások mindegyike fokozott védelem alá tartozik. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint ezért annak mérlegelése során, hogy egy nyilvános közlés a véleménynyilvánítási szabadság védelmi körébe tartozik-e, elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy a közlés a közügyek szabad vitatását érinti-e, és a nyilvános közlés jellegét nem a közléssel érintettek személyi minősége határozza meg (Abh., Indokolás [47]).
- [63] A megelőző személyiségi jogi jogvitában eljáró bíróságok egybehangzóan állapították meg, hogy a perben vizsgált tudósítás tárgya kiemelt közérdeklődésre számot tartó ügy, amelyről a sajtónak kötelezettsége a közvéleményt sokoldalúan, tényszerűen, időszerűen, tárgyilagosan és kiegyensúlyozottan tájékoztatni. A bíróságok egyezően állapították meg azt is, hogy a közléssel érintett személy nem közszereplő, de magánéleti kapcsolatán és munkahelyén keresztül összefüggésbe hozható a közérdeklődésre számot tartó ügyben érintett közszereplőkkel. Ebből következően a bíróságoknak azt kellett mérlegelniük, hogy a sajtószabadság és a magán-szférához való jog alkotmányos szempontjai egyensúlyban állnak-e.
- [64] 2. Az Alkotmánybíróság a 3145/2018. (V. 7.) AB határozatban már rámutatott: a bíróságok kötelezettsége, hogy az alapvető jogokat a magánjog alanyai közötti viszonyokban is érvényre juttassák. Ezzel összefüggésben speciális helyzet a konkuráló alapjogi pozíciók esetén áll elő, vagyis amikor az alapjogi konfliktus a jogalanyok egymás közötti viszonyában merül fel azáltal, hogy az egyik magánszemély alapjogát a másik magánszemély alapjogának gyakorlása veszélyezteti. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel kiemelte: a bíróságoknak ilyen esetekben közvetítő, kiegyenlítő szerepet kell betöltenie {14/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [65]; 3312/2017. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [30]}. Ennek mércéjeként pedig az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy „[a] védelmi kötelezettség teljesítése során mind a törvényhozónak, mind pedig a jogalkalmazóknak figyelembe kell vennie azt, hogy egyik alapjog lényeges tartalma sem korlátozható, másrészt pedig arra kell törekedniük, hogy a konkuráló alapjogi pozíciók az arányosság elvének megfelelően kíméletes kiegyenlítésre, méltányos egyensúlyba kerüljenek (*fair balance, schonender Ausgleich*). Ezek tekintetében az Alkotmánybíróság továbbra is kontrollt gyakorol” {13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [55]}.
- [65] Abban az esetben tehát, ha a bíróságoknak olyan jogvitában kell eljárniuk, amelyben az alapjogi konfliktus a jogalanyok egymás közötti viszonyában merül fel azáltal, hogy az egyik magánszemély alapjogát a másik

magánszemély alapjogának gyakorlása veszélyezteti, a fentiekben meghatározott szempontok szerint az érintett alapvető jogok védelmi körének feltárásával és az érintett alapvető jogok összemérésével („kíméletes kiegyenlítésével és méltányos egyensúlyba hozásával”) kell döntésüket meghozniuk. Ennek során a bíróságok számára lényeges szempont, hogy az érintett alapvető jogok lényeges tartalma nem üresíthető ki, és az alapvető jogoknak az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdéséből fakadó védelmi kötelezettségét biztosítani kell {3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [70]}.

- [66] 3. Az adott esetben az ütköző alapjogi pozíciók a sajtószabadság és a magánszféra jogok tekintetében merültek fel. Erre tekintettel nem hagyhatók figyelmen kívül az alábbiak.
- [67] Az Alaptörvény hetedik módosítása folytán az alkotmányozó hatalom egyértelművé tette, hogy a magánszféra-jogok között megkülönböztetést tesz, mert kiegészítette a VI. cikk (1) bekezdését azzal: „A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.” Az alkotmányozó hatalom indokolása szerint: „Az alkotmányozó észlelte a magánszférajogok és egyéb alapvető jogok kollíziójának fontosságát, ezért a törvény alaptörvényi szinten kívánja rögzíteni, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának és a gyülekezési jog gyakorlásának többek között külső korlátja lehet mások magán- és családi életének, valamint otthonának tiszteletben tartásához való joga. A törvény az említett alapvető jogok kollíziója esetén – az alapvető jogok korlátozhatóságának Alaptörvényben meghatározott általános kereteire és az Alkotmánybíróság gyakorlatára figyelemmel – hangsúlyozza a magánszférajogok ezen elemeinek fokozott védelmét.”
- [68] Látható tehát, hogy az alkotmányozó hatalom az Alaptörvény módosításával a magán- és családi élet, valamint az otthon tiszteletben tartásához való jog kiemelt védelmét hangsúlyozta.
- [69] Az Alkotmánybíróságnak a fentiekben hivatkozott gyakorlata szerint a jelen ügyben a bírói döntés alaptörvényellenessége azért állapítható meg, mert az érintett alapvető jogok összemérésében az Alaptörvény VI. cikkének megváltozott alkotmányos szempontjai nem jelennek meg. A bíróságoknak ugyanakkor a magán- és családi élet védelméhez való jog védelmi körének megváltozott alaptörvényi tartalmára tekintettel kell biztosítaniuk az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdéséből fakadó védelmi kötelezettséget.

Budapest, 2020. május 26.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [70] A határozattal, így a Kúria Pfv.IV.20.884/2017/7. számú ítélete megsemmisítésével egyetértek, ugyanakkor az Abtv. 66. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a határozat indokolásához az alábbi párhuzamos indokolás csatolását tartom szükségesnek.
- [71] 1. Az alapügyben eljáró bíróságoknak abban a kérdésben kellett állást foglalniuk, hogy az indítványozó nevének, korábbi munkahelyének és beosztásának feltüntetése, valamint magánéleti kapcsolatának közzététele az alperesi internetes oldalon sértette-e az indítványozó személyiségi jogait. A Kúria a jogerős ítéletet részben hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta, ami tartalmilag azt jelentette, hogy az indítványozó nevének, korábbi munkahelyének és családi kapcsolatának (melyen keresztül egyébként a sajtó a Quaestor-ügyben a személyét összekötő kapocsnak tekintette) nyilvánosságra hozatalát a sajtószabadság, a sajtó szabad tájékoztatáshoz való joga javára nem tartotta személyiségi jogot sértőnek.
- [72] 2. Az Alkotmánybíróság határozata a Kúria Pfv.IV.21.077/2017/9. számú ítéletét megsemmisíti – álláspontom szerint helyesen.
- [73] A határozat indokolása azonban különválasztja az indítványozóra vonatkozó egyes információk nyilvánosságra hozatalának alkotmányossági megítélését, és egyes elemeiben nem tartja megállapíthatónak az alaptörvény-sértést, ami véleményem szerint nem helytálló.

- [74] Azt gondolom, hogy a határozatnak nem pusztán az indítványozó neve tekintetében kellett volna az Alaptörvény-ellenességet megállapítani, hanem a korábbi munkahelye és a családi kapcsolata közzététele tekintetében is. Igaz ez akkor is, ha az állítottak kétségtelenül, az indítványozó által sem vitatottan valósak. Nem a tények vitatásán alapult ugyanis a peres eljárás, hanem a jogsértő nyilvánosságra-hozatalon, ami az összes tényállás esetében megáll.
- [75] 3. Magam sem vitatom, hogy a Quaestor-ügy a társadalom széles rétegét érintő közügy, így a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 13. §-ának megfelelően a sajtó nem csak jogosult, de köteles is a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének megfelelően számot adni róla. Az Smtv. 4. § (3) bekezdéséből viszont az a kötelezettség következik, hogy a sajtószabadság gyakorlása nem sértheti mások személyiségi jogait.
- [76] Az Alaptörvény hetedik módosításával 2018. június 29-i hatállyal ugyanakkor az Alaptörvény VI. cikke is módosult, és e cikk (1) bekezdésében – ahogy arra egyébként a határozat is hivatkozik – a korábbinál nagyobb hangsúllyal jelenik meg a magánélethez való jog védelme. E rendelkezés szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. E rendelkezés kimondja azt is, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.
- [77] Álláspontom szerint – szemben a határozat indokolásának V/4.2. pontjában (Indokolás [54] és köv.) foglaltakkal – az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése által védett körbe beletartozik az indítványozó korábbi munkahelye, valamint különösen családi kapcsolata is, és ezek nyilvánosságra hozatala az Alaptörvényben biztosított jogát sérti.
- [78] Az indítványozó ugyanis nem közszereplő. Az indítványozó nem folytat közéleti, sem egyéb közérdeklődésre számot tartó tevékenységet, nem tekinthető úgynevezett „celebnek” sem. Sem a határozat, sem a Kúria nem mérlegelték kellő súllyal, hogy az indítványozó a Quaestor-ügyben nem érintett, ellene büntetőeljárás sem indult. Ebből következően a megjelölt információk nyilvánosságra hozatala az Alaptörvény VI. cikkében deklarált magánélethez való jogát sérti. A Kúria és a határozat sem vizsgálják, hogy a nyilvánosságra hozott információk – így például egy az ügyben nem érintett magánszemély korábbi munkahelye – milyen relevanciával bírnak a Quaestor-ügyet illetően; megelégednek annak deklarálásával, hogy az ügy társadalmi jelentőségére tekintettel túrni kell a fenti információk nyilvánosságra hozatalát.
- [79] 4. Végül fontosnak tartom kiemelni, hogy sem a Kúria, sem pedig az Alkotmánybíróság határozatában az általam hiányolt szempont érvényesítése nem járt volna a sajtószabadság vagy véleménynyilvánítási szabadság sérelmével, mivel az indítványozó keresete a jogsértés megállapítására irányult és az elmarasztaló bírósági döntés a sajtószabadság és a magánélethez való alkotmányos alapjog egyensúlyát teremtette volna meg. Ennek megfelelően álláspontom szerint a megsemmisítés terjedelmét tágabb körben kellett volna meghúzni, az felelt volna meg az Alaptörvény VI. cikkében rögzítettek teljesskörű védelmének.

Budapest, 2020. május 26.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [80] A határozatot támogattam, mert az védelmet biztosít a nem közszereplő indítványozó számára az Alaptörvény VI. cikkében biztosított alapjogai tekintetében. Szükségesnek tartottam volna ugyanakkor, hogy a határozat indokolása elvi élel mondja ki – és ezáltal a jövőre nézve biztos iránymutatást adjon a bírósági jogalkalmazás számára –, hogy a közszereplő hozzátartozójára (és annak hozzátartozójára) a közszereplőhöz való viszonya

alapján nem terjed ki, csak a közüggel kapcsolatos személyes érintettsége alapján terjedhet ki a véleménynyilvánítással szembeni fokozott tűrési kötelezettség.

Budapest, 2020. május 26.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Zs. András
alkotmánybíró helyett

[81] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2020. május 26.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon alkotmánybíró különvéleménye

[82] Nem értek egyet a rendelkező rész 2. pontjában foglalt döntéssel az alábbi indokok miatt.

[83] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott ítélete ellen nyújtotta be.

[84] A határozat a jogerős ítélet érdemi vizsgálatát azzal indokolta, hogy: „Az Alkotmánybíróság az Alkotmánybíró-ságról szóló 2011. évi CLII. törvény 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről szóló 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalásának (a továbbiakban: Tü. állásfoglalás) – az Ügyrend 32. § (2) és (4) bekezdésére vonatkozó – 1.5. pontja értelmében: »Az alkotmányjogi panasz alapján lefolytatott alkotmányossági felülvizsgálat keretében a Kúria döntésén keresztül a – korábban alkotmányjogi panasszal megtámadott, de a felülvizsgálati eljárás miatt érdemben nem vizsgált – jogerős döntés – a korábbi alkotmányjogi panaszba foglalt kérelemnek megfelelően – akkor is felülvizsgálható, ha az indítványozó korábban felülvizsgálati (vagy csatlakozó felülvizsgálati) kérelmet nyújtott be, de azt a Kúria érdemi vizsgálat nélkül visszautasította.«” (Indokolás [21])

[85] Álláspontom szerint az Ügyrend 32. § (4) bekezdésére hivatkozással – valamennyi feltétel fennállása esetén is – csak abban az esetben lehetett volna a jogerős ítélet érdemi vizsgálatát lefolytatni, ha a jogerős ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére vonatkozó határozott kérelem az alkotmányossági vizsgálat tárgya lett volna. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kizárólag a Kúria felülvizsgálati ítéletének megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól, a jogerős ítélet ellen korábban előterjesztett alkotmányjogi panasza pedig elkésettség, és nem a párhuzamosan folyó felülvizsgálati eljárás miatt került visszautasításra.

[86] A többségi határozat rendelkező részének 2. pontja, és a döntéshez kapcsolódó indokolás álláspontom szerint sérti a kérelemhez kötöttség elvét [Abtv. 52. § (2) bekezdés], ezen keresztül az indítványozó rendelkezési jogát, ezért azt nem tudtam támogatni.

Budapest, 2020. május 26.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1551/2018.

